

chovou žalobce spojených. Avšak povinnost vyživovací nesmí přesahovati majetkovou mohoucnost otcovu a nemusí proto vždy plně krýti náklady vyživovací. Na druhé straně jest uvážiti, že žalobce má aspoň částečnou způsobilost k výdělku a je proto přisouzenou měsíční částku 200 Kč uznati za přiměřenou, kterou musí žalovaný po tak dlouho platiti, až žalobce nabude ve zvoleném oboru plné způsobilosti.

Čís. 10974.

Pojišťovací smlouva.

Zástavní právo třetí osoby (poškozeného) pro její nárok proti pojistníku na jeho náhradní pohledávce z pojišťovací smlouvy působí stavení výplaty. Pojišťovatel může si z pojistné sumy sraziti premie, jež v čase pojistné příhody již dospěly, nikoliv však i premie v ten čas ještě nedospělé. V této příčině není přípustné ani započtení. Jest však přípustná srážka z útrat za právní zastupování pojistníka, pokud je měl pojistník hraditi ze svého.

(Rozh. ze dne 8. září 1931, Rv I 2301/30.)

Žalobce byl dne 15. července 1927 poraněn automobilem M-ových a vysoudil proti nim spor C III 3785/27 o náhradu škody. Václav M. byl v čase úrazu pojištěn u žalované pojišťovny proti povinnému ručení. Exekuce k vydobytí přisouzené pohledávky proti M-ovým byla bezvýslednou. Tvrdě, že mu vzhledem k § 127 poj. zák. přísluší jako poškozenému zákonné zástavní právo na nároku M-ových proti pojišťovně z pojistky, dal si žalobce přikázati pojištěný peníz se vším příslušenstvím. Příkazní usnesení bylo doručeno pojišťovně dne 22. dubna 1930. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na pojišťovně zaplacení 4881 Kč 10 h (přisouzená náhrada ve sporu C III 3785/27 s příslušenstvím: útratami sporu C III 3785/27, exekuce proti M-ovým a přikázání nároku proti pojišťovně). Žalovaná pojišťovna namítla mimo jiné, že pohledávka pojistníka na odškodné zanikla započtením na pohledávku na premii proti pojistníku. Nárok žalované strany na započítání premie založen je na smlouvách pojišťovacích, povinné ručení auta 100.176 a havarie 0-361 z 20. března 1927, pochází tedy jen nárok na premie z doby před vznikem nároku pojistníkovy a na plnění žalované strany ze smlouvy pojišťovací a před vznikem zákonného zástavního práva žalobcova. Započtená premiová splátka byla splatna 21. března 1928, kdežto žalobcova pohledávka stala se splatnou teprve na základě rozhodnutí nejvyššího soudu Rv I 1388/28 z května 1929 a pohledávka pojistníkovy proti pojišťovně na výplatu odškodného ze smlouvy teprve 14 dní po právoplatnosti rozsudku nejvyššího soudu. Procesní soud první stolice přisoudil žalobci 4295 Kč 37 h s úroky od 23. dubna 1930, co do zbytku žalobu zamítl. D ů v o d y: Soud vycházel s tohoto hlediska: Podle § 10 zák. o automobilech čís. 162/1908 a podle § 127 zákona o pojišťovacích smlouvách čís. 501/1917 má poškozený

zákonné zástavní právo na pojištěncově nároku proti pojišťovně. Nárok tento vznikne současně s nárokem třetí osoby, tudíž v okamžiku případu povinného ručení a současně vzniká též žalované zákonné zástavní právo. Jakýkoliv odchylný názor činil by výsledek zákonného zástavního práva vratkým. Rozhodným pro přípustnost započtení může tudíž být jen okamžik úrazu, poněvadž tímto okamžikem vznikl nárok poškozeného proti pojištěnci a tím nárok pojištěnce proti pojišťovně společně se zákonným právem zástavním právem poškozeného. Pojišťovna by mohla započísti jen vzájemný nárok, splatný nejpozději v době úrazu, t. j. dne 15. července 1927. Sama však tvrdí a snaží se prokázati, že vzájemná pohledávka premiová byla splatna teprve dne 21. března 1928, tudíž v době dlouho po úrazu. Nemůže tudíž být započítána s účinností proti poškozenému. Další námitku žalované, že exekuční útraty nejdou na účet pojištění, žalovaná blíže neodůvodňuje. Svědek Dr. Č., kterého žalovaná vedla na důkaz o této okolnosti, praví doslovně: »Výlohy exekučního vymáhání nepřicházejí již v úvahu pro pojištění, poněvadž neprodleně po rozsudku nejv. soudu bylo provedeno započtení, jež bylo vzato pojistníkem na vědomí, čímž pohledávka pojistníková zanikla a otázka této škody byla pro pojišťovnu konečně vyřízena.« Míni tudíž žalovaná, že, ana provedla jednoho dne započtení — zanikl pojistníkův nárok a že od toho dne nemusí hraditi útraty. Tento názor jest mylný. Vždyť podle cit. zák. ustanovení právě tomu má být zabráněno. Zástavní právo má v zápětí zastavení výplaty. Zajišťuje tudíž třetího od okamžiku skutečnosti, zakládající povinné ručení proti účinku vzdání se nároku pojistníkem, proti jeho smíru s pojišťovnou o rozsahu ručení atd. Okolnost, že pojištěnec vzal započtení na vědomost, jest tudíž bez významu a při otázce zaplacení náhrady poškozenému není rozdílu mezi útratami vzniklými před provedením započtení a útratami vzniklými po provedení započtení mezi pojištěncem a pojišťovnou. Jinak věc se má co do srážek žalovanou uplatňovaných. Podle nař. ze dne 28. října 1908, čís. 222 ř. zák. jest totiž pojištěnec povinen, by hradil 10% škody ze svého. Soud zjistil, že podle pojišťovací smlouvy žalovaná jest oprávněna srážeti si za kolek 2%. Jest proto uznati, že žalobce může právem žádati od žalované náhradu o 12% nižší. Avšak další srážku 10% (plus 2% kolek) z útrat vzniklých za právní zastoupení soud proti poškozenému pokládá za nepřípustnou, třebaže svědek Dr. Č. potvrdil, že pojištěný podle smlouvy byl povinen nésti těchto 10% (plus 2% kolek) ze svého. Ručí-li pojišťovna pojištěnci za to, co musí zaplatiti poškozenému (méně 12%) a právnímu zástupci pojištěnce (méně 12%), není srozumitelné, proč by při přímé výplatě směla vyplatiti poškozenému, jehož zákon zřejmě úmyslně chrání, méně než 88% za tím účelem, by mohla zaplatiti právnímu zástupci pojištěnce 100%, tedy více než 88%, více než jest její smluvní povinností proti pojištěnci. Oba věřitelé — poškozený a právní zástupce — mohou se domáhati zaplacení schodku 12% na pojištěnci, bylo by však zajisté proti smyslu zákona, kdyby postavení poškozeného bylo zhoršeno tím, že by se mu mohl odečísti z náhrady schodek druhého věřitele ve prospěch tohoto. Nesporně jest,

že příkazní usnesení bylo žalované doručeno dne 22. dubna 1930 a jest tudíž žalobci přiznati úroky teprve od 23. dubna 1930. Soud dospěl k přesvědčení, že žalobce má nárok na zažalovaných 4881 Kč 10 h méně 12% srážku, t. j. 585 Kč 73 h, tudíž na částku 4295 Kč 37 h s 5% úroky od 23. dubna 1930. O d v o l a c í s o u d k odvolání žalované pojišťovny napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Odvolání vytýká napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení v těchto bodech: 1. ohledně započtení provedeného žalovanou stranou proti pojistníku, 2. že prvý soud započítává do odškodného i útraty exekuční, 3. že prvý soud nepřiznává straně žalované 12%ní srážku z celého peníze přisouzeného žalující straně. Ad 1. Právní názor odvolatelky, uplatňovaný ve spise odvolacím i za sporu, není správným a neodpovídá ustanovením zákona. Ve směru tom odkazuje soud odvolací na správné, stavu věci i zákonu odpovídající důvody napadeného rozsudku, k nimž soud odvolací podotýká: Jde o smlouvu mezi stranou žalovanou jako pojišťovatelkou a Václavem M-em jako pojistníkem o pojištění tohoto z povinného ručení, tedy o smlouvu po rozumu § 120 a násl. poj. zákona z roku 1917, čís. 501 ř. zák. Žalobce jest poškozeným a jeho nárok z toho důvodu proti pojistníku, jak jest nesporno, prokázán jest co do důvodu i co do výše sporem. Podle § 127 cit. poj. ř. má třetí osoba, v souzeném případě žalobce, pro svůj nárok proti pojistníkovi zástavní právo na jeho pohledávce náhrady z pojišťovací smlouvy. Toto zástavní právo lze uplatniti proti ostatním věřitelům a proti konkursní podstatě pojistníkově. Jde tedy o zákonné právo zástavní (§§ 447 a násl., zejména 449 obč. zák.). Toto zákonné zástavní právo vzniká samo sebou již nárokem poškozeného proti pojistníku na to, co má pojistník dostati od pojišťovatele, v souzeném případě od strany žalované, ze smlouvy pojišťovací. Okolnost, že výše náhrady musí pro odpor pojistníka nebo v jeho zastoupení pojišťovny, jak tomu jest v souzeném případě, stanovena býti teprve sporem a rozsudkem právoplatně vydaným, jest okolností podružnou pro vznik zákonného práva zástavního, opírajícího se o ustanovení zákona (§ 127 poj. ř.). Zákon jde však ještě dále a stanoví v druhém odstavci cit. §, že řečené zákonné zástavní právo lze uplatňovati i proti ostatním věřitelům pojistníka, ba i proti jeho úpadkové podstatě. Jen v důsledku tohoto ustanovení zákona praví § 128 poj. ř., že pojišťovatel jest oprávněn, vyrozuměv dříve pojistníka, platiti náhradu, jež mu přísluší, přímo osobě třetí, pokud pojistník jest zavázán této osobě třetí plniti. Na žádost pojistníka jest pojišťovatel zavázán platiti osobě třetí. Z toho všeho vyplývá, že po vzniku zákonného práva zástavního není přípustné započtení pojišťovatele s pohledávkami, kterých pojišťovna nabyla proti pojistníku teprve později. Dobrodiní poskytnuté poškozenému po rozumu § 127 poj. ř. vůlí zákonodárcovou nelze učiniti bezúčinným právním jednáním mezi pojistníkem a pojišťovnou bez vůle a souhlasu poškozeného. Jelikož v souzeném případě pohledávky pojišťovny a pojistníka ze smlouvy o pojištění nevznikly v době, kdy strana žalující nabyla zákonného zástavního práva, nýbrž později, nelze totonabyté právo žalobcovo učiniti bezvýsledným třebas

i srovnalou vůlí osob smlouvu o pojištění uzavřevších pro pohledávání pojišťovny proti pojistníku teprve později vzešlé. Tak by se ustanovení § 127 (2) poj. ř. stalo úplně bezvýznamným a nechránilo by nijak zájmy poškozeného, jak zákonodárce měl na mysli. Nemůže se proto odvolatelka odvolávat ani na § 27 poj. ř. V tom směru není tu odvolacího důvodu nesprávného posouzení věci po stránce právní. Pokud se týče bodu ad 2., praví sice § 121 poj. ř., že pojištění zahrnuje též soudní a mimosoudní obrany proti nároku třetí osoby, jakož i útraty obhajování v řízení trestním, ale § ten má na mysli jen výlohy vzešlé pojistníku, čehož důkazem jsou slova »to platí i tehdy, není-li platiti náhradu osobě třetí«, dále doslov odst. (2) a (3) cit. §. V souzeném případě však nejde o útraty pojistníkovy, nýbrž o útraty a výlohy exekuční třetí osoby, strany žalující, jež jí vzešly sporem tím, že strana žalovaná nechtěla mimo spor uznati povinnost pojistníka k náhradě škody a měla ho k vedení sporu, který skončil jeho odsouzením. Zástavní právo ručí nejen za původní pohledávku, nýbrž i za její příslušenství, tedy i za její rozšíření úroky, náklady sporu a exekuce. Odvolatel sám doznává, že po rozsudku nejv. soudu ve sporu nynějšího žalobce s pojistníkem ihned strana žalovaná provedla započtení, mylně však tvrdí, že tím žalobcův nárok na zaplacení náhrady zanikl. Neprávem dovolává se ustanovení §§ 121 a 27 poj. ř., jak shora uvedeno, aby všechny výlohy spojené s vymáháním žalobcova práva jsou příslušenstvím jeho pohledávání z náhrady škody. Ad 3. Ve směru tom odkazuje odvolací soud na právní vývody napadeného rozsudku, jež sdílí. Jde o 12% srážku z peníze, jež žalovaná platila právnímu zástupci a obhájci pojistníka. Z této částky mohla si žalovaná podle smlouvy o pojištění sraziti 12%, nemůže si je však srážeti z toho, co poškozený má dostati. Jelikož napadený rozsudek jinak 12% straně žalované přiznal a ve směru tom žalobu zamítl, ve směru tom rozsudek stal se právoplatným, jest i tento odvolací důvod lichý.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalované potud, že zamítl žalobu co do dalších 143 Kč 60 h, jinak dovolání nevyhověl.

D ů v o d y:

Dovolání opřené jen o důvod dovolací § 503 čís. 4 c. ř. s. jest jen částečně důvodné. Zpravidla může pojistník volně nakládati s pojistnou hodnotou. Tím by však byl zmařen účel zodpovědnostního ručení, jímž má býti pojistník odškodněn za plnění osobě třetí, a právě proto, by toto plnění bylo zajištěno a by bylo zabráněno protiúčelnému použití pojišťovatelova náhradního plnění, dává § 127 (1) zák. o poj. smlouvě ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. této třetí osobě pro její nárok proti pojistníkovi zástavní právo na jeho náhradní pohledávce z pojišťovací smlouvy, jež působí s t a v e n í v ý p l a t y, jak správně vyslovil již první soud (tak také Dr. Albert Ehrenzweig, Die Rechtsordnung der Vertragsversicherung, Vídeň 1929, str. 366 a 367). Toto zástavní právo postihuje pojistnou sumu, jak jest v době pojistné příhody,

z čehož vyplývá, že si pojišťovatel z pojistné sumy může sraziti premie zadrželé, t. j. premie, které v čase pojistné příhody a tedy i vzniku zástavního práva již dospěly a o něž se tudíž pojistná hodnota přirozeně snižuje, nikoliv však také premie v ten čas ještě nedospělé, k jejichž úhradě pojistná hodnota podle toho, co uvedeno, neslouží a použita býti nesmí. Není proto v této příčině přípustné ani započtení jako skutečnost zrušující závazek (§ 1438 obč. zák.), jak správně uznaly oba nižší soudy. Poukazuje-li dovolání k tomu, že nárok na premii jest založen samou pojišťovací smlouvou a že jest proto za všech okolností starší, než omezení, které vzniká na pojistníkovi pohledávce proti pojišťovně z důvodů zástavního práva poškozené osoby, přezírá, že nerozhoduje, kdy byl smluvně založen nárok na placení premií, nýbrž doba jejich dospělosti, když, jak doličeno, premie v době pojistné příhody ještě nedospělé nemohou před poškozením dojítí úhrady z pojistné sumy, která má právní a hospodářský účel jiný, jsouc fondem, jenž do výše způsobené škody neztenčeně se má dostatí do rukou poškozeného. Potud dovolání není opodstatněno. Totéž platí co do exekučních útrat. Tyto byly podle zjištění nižších soudů žalovanou pojišťovnou zaviněny a musí již proto býti hrazeny a to úplně. V těchto bodech nebylo proto dovolání vyhověno. Pokud však jde o 12% srážku z útrat za právní zastupování žalobce ve sporu C III 3785/27 úhrnem 1196 Kč 63 h, měl podle smlouvy 12% těchto útrat hraditi pojistník ze svého. Potud by nebyl pojistník obdržel náhradu od pojišťovny a nemůže ani zákonné zástavní právo podle § 127 (1) zákona o pojišťovací smlouvě sahati dále, než nárok pojistníkův. V této příčině jest dovolání opodstatněno a jelikož 12% ze sumy 1.196.63 činí 143.60, bylo změnou rozsudku obou nižších stolic žalobu ohledně další částky 143 Kč 60 h s 5% úroky od 23. dubna 1930 zamítnouti.

Čís. 10975.

Útraty, vzešlé vymáhajícímu věřiteli po udělení příklepu nejsou exekučními útratami a bylo by je přisouditi k úhradě z nejvyššího podání jen, vázlo-li pro ně zástavní právo.

(Rozh. ze dne 8. září 1931, R II 56/31/3).

Nejvyšší soud vyhověv dovolacímu rekursu vymáhajícího věřitele do rozvrhového usnesení, nerozhodl o návrhu vymáhajícího věřitele na přisouzení útrat. K návrhu vymáhajícího věřitele, by mu byly dodatečně přisouzeny útraty dovolacího rekursu k úhradě z nejvyššího podání, doplnil nejvyšší soud své usnesení v ten rozum, že se návrh vymáhajícího věřitele na přisouzení útrat dovolacího rekursu k úhradě z nejvyššího podání zamítá.

D ů v o d y:

Dovolací rekurent navrhl, by mu z nejvyššího podání byly přikázány i útraty jeho dovolacího rekursu. O tomto návrhu nebylo ve výroku